

בבא מציעא עג

עניין: אדם חשוב שאני

רמב"ן ריש פרשת קדושים

ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב, אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד, שבעליה נקראים פרושים. והענין, כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים, והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזומת אשתו או נשוי הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי כשר למוי⁸, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הזכיר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה⁹.

לפיכך בא הכתוב [הזה], אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות: ימעט במשגל, כענין שאמר (ברכות כב.) "שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין", ולא ישמש אלא כפי הצורך בקיום המצוה ממנו. ויקדש עצמו מן היין

רבינו בחיי כד הקמח ערך קדושה

וקדשו. וכבר הזכרתי באות ט"ת טהרה, ונצטוינו בה במצות עשה שבתורה (שם ב) והתקדשתם והייתם קדושים, ונאמר ג"כ (שם יט) קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. וענין הקדושה הזאת שנצטוינו בה הוא הפרישות שיגדור אדם את עצמו ושיפרוש מן התאוות אפי' מזה שאמרנו שהוא מותר כענין שאמרנו (ב) קדש עצמך במותר לך. וזה בענין המאכל והמשתה שיאכר וישתה

שפת אמת ליקוטים פרשת קדושים

קדושים תהיו (ויקרא יט, ב), פרושים יהי¹⁶. ופירש הרמב"ן ז"ל¹⁷ פרישה מדברי רשות להתקדש בהם, עיין שם מתק לשונו, ולא נאמר זה למצוה שבכלל דברי רשות, ולא נחשב בכלל תרי"ג מצוות. וטעם זה, כי הוא כענין המידות שהם עקריים יותר, כמו שכתב הרח"ו ז"ל בשער הקדושה¹⁸ עיין שם, וכן מצוה זו הקדמה, שעל ידי זה זוכין לקיים כל התורה ומצות, וכמו שכתב רמב"ן¹⁷ שבלי זה יהיה נבל ברשות התורה, עיין שם. וזה נראה לי פירוש מה שכתוב בתורת כהנים¹⁶ הובא ברש"י ז"ל¹⁹, שכל התחלה והקדמה שהוא יסוד הדבר, צריך להיות בהקהל כנ"ל:

שו"ת קול מבשר ח"ב סי' כח אות לה

והך מילתא דאדם חשוב שאני הואיל ואתא לידן אימא בה מילתא אשר נתתי אל לבי זה מקרוב ושמתי עין בהשקפה נמרצה בכל מקום אשר הש"ס לחלק יצא בין אדם חשוב לשאר כל אדם ברובן ככולן השמיט רבינו הגדול הפוסק היותר מפורסם בעולם אדונינו הרמב"ם ז"ל (לשון הרב בית יוסף מרן ז"ל בהקדמתו לאו"ח) ואחריו נמשכו ברוב המקומות גם יתר הפוסקים להניח חלק ולהשמיט היתרון וההבדל שבין אדם חשוב לשאר אנשים בין להקל בין להחמיר, והוא באמת דבר פלא ראוי לשית לב אליו בבקרת נאמנה, ולבי אומר לי בטעמו של דבר שרבינו הגדול אשר אהב מאוד בהלכה פסוקה ודינים פשוטים מבלי הרבות בטעמים וספיקות וחלוקים רק לקבץ התורה שבעל פה בהלכה ברורה ופשוטה כנתינתה מסיני כמו שכתב בהקדמתו לספר המצות ונימוקו עמו שם לקטע רגליהן של הקראים ועוד טעמים ידועים, כי כן לא נמצא אצלו גם הבדל בין הפסד מרובה וכדומה, ולכן רצה לתת תורה אחת לכלנו כגר כאורח תלמיד חכם ועם הארץ אדם חשוב ושאינו חשוב מבלי הבדל כלל, או אולי חשש בכמה קולות שניתנו לאדם חשוב אם כן אתה גותן תורה ביד כל אחד שיאמר אדם חשוב אני, וגם באמת בדורותינו בני עליה מועטים ואדם חשוב אינו מצוי כמו שכתבו הפוסקים שאין דין תלמיד חכם בזמנינו, ואת אשר עם לבבי הגדתי בזה ומי שיאמר לי טעם אחר בדבר גם את הטוב אקבל.

אדם לאדם. רק מקום אחד עומד לנגדי בדברי הרמב"ם והוא בפרק ט' מהלכות מלוה ולוה הלכה ז' לענין רבית שהחמיר באדם חשוב וזה נראה כסותר לדברי ההנחה אשר אמרנו, ויש לישב גם בזה בדוחק קצת. והן נשמט מלעיל ושכחתי למנות

שלי"ה עשרה מאמרות מאמר שביעי

(יד) ובן בכל מקום שאמר רבותינו ז"ל אדם חשוב שאני, הכוונה מצד החיוב יעשה כן, כי אילו יהיו כל העולם שוה במזגם לזה, היה הדין נכתב כן בתורה לכולם. נמצא עניינים כאלה וכאלה נקראים לפני משורת הדין, והוא דין גמור לההוא גברא. ועל זה